

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen kilpailulle avaamisen jatkamiseksi

(2000/C 337 E/36)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

KOM(2000) 319 lopull. — 2000/0139(COD)

(Komission esittämä 14 päivänä heinäkuuta 2000)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Neuvosto on yhteisön postipalvelujen kehittämisestä 7 päivänä helmikuuta 1994 antamassaan päätöslauselmassa ⁽¹⁾ määritellyt yhteisön postialan politiikan yhdeksi päätavoitteeksi sovittaa yhteen postimarkkinoiden asteittainen ja säännelty kilpailulle avaamisen jatkaminen ja pysyvä takuu yleispalvelun tarjoamisesta.
- (2) Yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä 15 päivänä joulukuuta 1997 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 97/67/EY ⁽²⁾ säädettiin postialan yhteisön tasoisesta sääntelykehystä, johon sisältyy toimenpiteitä yleispalvelun takaamiseksi, enimmäisrajojen asettaminen niille postipalveluille, jotka jäsenvaltiot voivat yleispalvelun ylläpitämiseksi varata yleispalvelun tarjoajalleen/tarjoajilleen, ja aikataulu markkinoiden kilpailulle avaamisen jatkamista koskevan päätöksen tekemiselle, minkä tarkoituksena on luoda postipalvelujen yhtenäismarkkinat.
- (3) Perustamissopimuksen 16 artiklassa korostetaan yleistä etua koskevien palvelujen tärkeää asemaa unionin yhteisten arvojen joukossa ja niiden merkitystä sosiaalisen ja

alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämisessä; samassa artiklassa todetaan lisäksi, että olisi huolehdittava siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisiin perusteisiin ja edellytyksiin, että ne voivat täyttää tehtävänsä.

- (4) Euroopan postipalveluista 14 päivänä tammikuuta 1999 annetuissa Euroopan parlamentin päätöslauselmissa ⁽³⁾ ja Euroopan postipalveluista 18 päivänä helmikuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa ⁽⁴⁾ korostetaan postipalvelujen sosiaalista ja taloudellista merkitystä ja tarvetta säilyttää yleispalvelun korkea laatu.
- (5) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmissä esitettiin kaksi postipalveluja koskevaa päätöstä, joissa komissiota, neuvostoa ja jäsenvaltioita pyydettiin kutakin toimimaan toimivaltansa puitteissa. Pyydetty toimet ovat ensinnäkin laatia vuoden 2000 loppuun mennessä strategia palvelujen, myös postipalvelujen, esteiden poistamiseksi ja toiseksi nopeuttaa vapauttamista sellaisilla aloilla kuin postipalvelut; ilmoitettuna tavoitteena on saada aikaan täysin toimivat postipalvelujen markkinat.
- (6) Komissio on tehnyt perusteellisen yhteisön postialaa koskevan selvityksen, johon sisältyi tutkimusten tilaaminen alan taloudellisesta, sosiaalisesta ja teknologisesta kehityksestä, ja on laajalti kuullut asianomaisia osapuolia.
- (7) Yhteisön postiala tarvitsee uudenaikaisen sääntelykehysten, jolla pyritään tehostamaan postipalvelujen sisämarkkinoita, jotta ala pystyisi kilpailemaan vaihtoehtoisten viestintämenetelmien kanssa ja tyydyttämään käyttäjien muutuvan ja lisääntyvän kysynnän.
- (8) Perustavoite yleispalvelun pysyvän tarjonnan varmistamisesta direktiivissä 97/67/EY edellytetyllä laatutasolla yhdenmukaisesti kaikkialla yhteisössä voidaan turvata korkealla tehokkuudella, jonka vapaus tarjota palveluja tällä alalla varmistaa.
- (9) Tehokkaan ja asiakkaiden kysyntään vastaavan yleispostiverkon tarjoamat kilpailuedut voivat auttaa tasapainottamaan yleispalvelun tarjoamisvelvoitteesta aiheutuvia lisäkustannuksia, joita ei voida kattaa kaupallisilla keinoin.

⁽¹⁾ EYVL C 48, 16.2.1994, s. 3.

⁽²⁾ EYVL L 15, 21.1.1998, s. 14.

⁽³⁾ EYVL C 104, 14.1.1999, s. 134.

⁽⁴⁾ B5 0116/2000, jota ei ole vielä julkaistu EYVL:ssä

- (10) Kokemukset ovat osoittaneet, että ainoastaan hintarajan ottaminen huomioon pikapostipalvelujen lisäarvon määrittelyssä, ei enää ole käytännöllinen ratkaisu, mikä johtuu hintarajan alle jäävien lisäarvoisten pikapostipalvelujen kehittämisestä.
- (11) Sen vuoksi olisi tarkoituksenmukaista määritellä luokka, johon kuuluvat "erityispalvelut", jotka vastaavat asiakkaiden erityistarpeisiin; tähän luokkaan olisi sisällyttävä kaikki palvelut, joissa on tarvittavat lisäominaisuudet; tällaisia palveluja ei pitäisi varata kyseisten lähetysten painosta tai hinnasta riippumatta. Tässä yhteydessä ei ole riittävää, että posti lähetetään sähköisesti etäpainamista varten, jotta se jäisi varatun alueen ulkopuolelle.
- (12) Keskipitkälle ajalle ennustettu kysynnän lisääntyminen postialalla kokonaisuudessaan auttaa tasapainottamaan niitä markkinaosuuksien menetyksiä, joita yleispalvelun tarjoajille saattaa aiheutua markkinoiden avaamisen jatkamisen seurauksena, ja antaa siten lisäturvaa yleispalvelulle.
- (13) Teknologian kehittyminen ja markkinapaineet tehokkuuden lisäämiseksi ovat tärkeimpiä muutostekijöitä, jotka vaikuttavat postialan työllisyyteen; muista muutostekijöistä markkinoiden avautumisella on vähemmän näkyvä osa; markkinoiden avautuminen auttaa laajentamaan postimarkkinoiden kokonaislaajuutta; kaikki tällaisista toimenpiteistä (tai niiden odotuksesta) johtuvat yleispalvelun tarjoajien henkilökunnan vähentämiset todennäköisesti tasa-painottuvat seurauksena olevalla yksityisten toimijoiden ja uusien markkinoille tulijoiden työllisyyden kasvulla.
- (14) Olisi tarkoituksenmukaista säätää yhteisön tasolla kirje-markkinoiden asteittaisen ja säännellyn kilpailulle avaamisen aikataulusta, joka antaa kaikille yleispalvelun tarjoajille riittävästi aikaa toteuttaa lisää sellaisia uudenaikaistamistoimenpiteitä ja uudelleenjärjestelyjä, joita tarvitaan niiden pitkäaikaisen elinkelpoisuuden varmistamiseksi uusissa markkinaolosuhteissa; lisäksi tarvitaan asianmukainen ajanjakso, jona jäsenvaltiot voivat mukauttaa sääntelyjärjestelmänsä avoimempaan ympäristöön; sen vuoksi on tarkoituksenmukaista säätää markkinoiden avaamisen jatkamisesta vähittäin, siten että se muodostuu välivaiheesta, joka edustaa markkinoiden merkittävää mutta säänneltyä avaamista, ja sitä seuraavasta selvityksestä ja ehdotuksesta seuraavaksi vaiheeksi.
- (15) Olisi tarkoituksenmukaista varmistaa, että markkinoiden avaamisen seuraava vaihe on sekä luonteeltaan merkittävä että käytännössä jäsenvaltioiden toteutettavissa.
- (16) Yleispalvelun tarjoajille varattavissa olevien palvelujen painorajan yleinen pienentäminen 50 grammaan yhdistettynä lähtevän ulkomaanpostin ja pikapostin täydelliseen kilpailulle avaamiseen edustaa suhteellisen yksinkertaista ja säänneltyä seuraavaa vaihetta, joka on kuitenkin merkittävä.
- (17) Tavalliset kirjelähetykset, joiden paino on 50–350 grammaa, edustavat yhteisössä keskimäärin noin 16 prosenttia yleispalvelun tarjoajien kokonaispostituloista, tämän lisäksi lähtevä ulkomaanposti ja pikapalvelut, jotka jäävät hintarajan alle, edustavat yhteisössä keskimäärin noin neljää prosenttia yleispalvelun tarjoajien kokonaispostituloista.
- (18) Varattavissa olevien palvelujen hintaraja, joka on kaksi ja puoli kertaa alimpaan painoluokkaan kuuluvan, nopeimman vakioluokan kirjelähetyksen normaali hinta, on sopeutettava sen kanssa yhdessä tarvittaessa sovellettavan 50 gramman painorajan kanssa.
- (19) Tavallisten kotimaan kirjelähetysten 50 gramman painoraja on käytännöllinen, koska siihen ei liity vaaraa painorajan säännön kiertämisestä lisäämällä yksittäisten kirjelähetysten painoa keinotekoisesti, koska useimpien kirjelähetysten paino on alle 20 grammaa.
- (20) Useimmissa jäsenvaltioissa suoramainontaposti on jo nyt dynaaminen ja kasvava markkina-alue, jolla on merkittävät kasvunäkymät, kun muissa jäsenvaltioissa kasvulle on huomattavaa potentiaalia; suoramainonta on jo suurelta osin avointa kilpailulle kuudessa jäsenvaltiossa; kilpailusta johtuvat palvelun joustavuudessa ja hinnoittelussa tapahtuneet parannukset parantaisivat suoramainonnan asemaa suhteessa vaihtoehtoisiin viestintävälineisiin; se puolestaan johtaisi todennäköisesti uusiin postituotteisiin spin off -lisinä ja vahvistaisi postialan asemaa kokonaisuudessaan; kuitenkin siinä määrin kuin yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi on tarpeen, suoramainontapostia voidaan varata, kun ne eivät ylitä mainittuja paino- ja hintarajoja, jotka ovat 50 grammaa ja kaksi ja puoli kertaa vakioluokan kirjelähetyksen normaali hinta.
- (21) Lähtevä ulkomaanposti on jo käytännössä kilpailulle avointa useimmissa jäsenvaltioissa; sen varaamista ei tarvita varmistamaan yleispalvelua, koska se edustaa keskimäärin kolmea prosenttia kokonaispostituloista; markkinoiden tämän osan avaaminen lailla antaisi postin alan eri toimijoille mahdollisuuden kerätä, lajitella ja kuljettaa kaikkea lähtevää ulkomaanpostia ja toimittaa sitä jäsenvaltioissa, mutta vain siinä määrin kuin kyseisen jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö sallii sen tapahtuvan.
- (22) Saapuvan ulkomaanpostin avaaminen kilpailulle tekisi mahdolliseksi kiertää 50 gramman rajan sääntöä siirtämällä osa kotimaan massapostin postittamisesta muualle, mikä tekisi sen vaikutuksista ennalta arvaamattomia; kir-

jelähetysten alkuperän tunnistaminen voisi lisäksi aiheuttaa täytäntöönpanovaikeuksia; tavallisten ulkomaanlähetyksien ja suoramainonnan sekä tavallisten kotimaan lähetyksien 50 gramman painoraja on käytännöllinen, koska siihen ei sisälly vaaraa säännön kiertämisestä joko tällä tavoin tai yksittäisten kirjelahetyksien painoa keinoitekoisesti lisäämällä.

- (23) Postipalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamisen seuraavaa vaihetta koskevan aikataulun laatiminen nyt on tärkeää sekä yleispalvelun pitkän ajan elinkelpoisuuden että uuden aikaisen ja tehokkaiden postien jatkuvan kehittymisen kannalta.
- (24) Olisi tarkoituksenmukaista säätää ajanjaksosta, jona jäsenvaltiot voivat edelleen varata eräitä postipalveluja yleispalvelun tarjoajalleen/tarjoajilleen; tämä ajanjakso tekee yleispalvelun tarjoajille mahdolliseksi saattaa loppuun toimintonsa ja henkilökuntansa mukauttaminen kilpailuolosuhteisiin ilman, että se häiritsee niiden taloudellista tasapainoa, eikä se siten vaaranna yleispalvelun tarjontaa.
- (25) Olisi tarkoituksenmukaista määrittellä uudet paino- ja hintarajat ja palvelut, joihin niitä voidaan soveltaa, ja säätää myöhemmästä selvityksestä ja markkinoiden avaamisen jatkamista koskevasta päätöksestä.
- (26) Jäsenvaltion päättämät toimenpiteet, joihin kuuluvat korvausrahaston perustaminen tai sen toiminnan kaikki muuttaminen tai kaikki täytäntöönpano tai maksaminen siitä, voi olla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan tarkoittamaa jäsenvaltion myöntämää taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyä tukea, josta on annettava etukäteen ilmoitus komissiolle perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- (27) Mahdollisuus antaa yleispalvelualueen kilpailijoille toimilupia voidaan yhdistää siihen, että näiden toimilupien haltijat veloitetaan osallistumaan yleispalvelun tarjontaan.
- (28) On tarkoituksenmukaista, että kansalliset sääntelyviranomaiset liittävät kaikkien näiden toimilupien käyttöönoton vaatimukseen, että toimilupien haltijoiden palveluita käytävillä kuluttajilla on oltava käytössään avoimet, yksinkertaiset ja edulliset menettelytavat kuluttajavalitusten käsittelyyn, koskivat ne yleispalvelun tarjoajan/tarjoajien palveluita tai valtuutettujen toimijoiden, mukaan lukien toimilupien haltijat, palveluita. Lisäksi on tarkoituksenmukaista, että nämä menettelytavat ovat kaikkien postipalveluiden käyttäjien käytävissä riippumatta siitä, ovatko kyseiset palvelut yleispalveluita.
- (29) Yleispalvelun tarjoajat tarjoavat tavallisesti esimerkiksi yrittäjäasiakkaille, eri asiakkailta peräisin olevan postin kokoaikajille ja massapostittajille palveluja, jotka antavat niille mahdollisuuden päästä postivirtaan eri kohdissa ja eri edellytyksin kuin tavallisessa kirjepalvelussa; tätä tehdessään

yleispalvelun tarjoajien on noudatettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita sekä kolmansien omien vastaavien palveluidensa välillä. Palveluiden tarjoamisen syrjimättömyyden tarve huomioon ottaen tällaisten palveluiden on oltava myös tarjolla myös yksityisasiakkaille, jotka lähettävät postia samoilla ehdoilla.

- (30) Eräitä yleispalvelun tarjoajia koskevien, viime vuosina tehtyjen kantelujen vuoksi on tarkoituksenmukaista säätää, että jäsenvaltioiden on annettava säännöt sen varmistamiseksi, että yleispalvelun tarjoajat eivät tue varatun alueen ulkopuolisia palveluja varatuista palveluista saaduilla tuloilla muutoin kuin on osoitettu olevan ehdottoman välttämätöntä erityisten yleispalveluvelvoitteiden täyttämiseksi; tämän vuoksi kansallisten sääntelyviranomaisten olisi tarkoituksenmukaista antaa tätä koskevat säännöt ja ilmoittaa niistä komissiolle.
- (31) Muutosten takia on tarkoituksenmukaista lykätä voimassaolon mahdollinen lakkaaminen 31 päivään joulukuuta 2006, direktiivin 97/67/EY voimassaolon päättämispäivä.
- (32) Sen vuoksi olisi direktiiviä 97/67/EY muutettava.
- (33) Tämä direktiivi ei vaikuta perustamissopimuksen kilpailua ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien määräysten soveltamiseen, kuten selitetään erityisesti komission tiedonannossa kilpailusääntöjen soveltamisesta postialalla ja tiettyjen postipalveluja koskevien valtion toimenpiteiden täytäntöönpanemisesta ⁽¹⁾,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivi 97/67/EY seuraavasti:

1. Lisätään 2 artiklaan 20 alakohta seuraavasti:

”20. ’erityispalveluilla’ palveluja, jotka ovat selvästi erillään yleispalveluista, täyttävät asiakkaiden erityiset tarpeet ja tarjoavat lisäpalveluominaisuuksia, joilla on lisäarvoa ja jotka eivät kuulu tavalliseen postipalveluun. Lisäarvoisia lisäominaisuuksia ovat esimerkiksi toimitus kuittausta vastaan, mahdollisuus muuttaa määränpäättä tai vastaanottajaa kuljetuksen aikana tai jos toimitus ensisijaiseen määränpäähän ei ole mahdollista, seuranta ja jäljittäminen, taattu toimitusaika, useampi kuin yksi toimitusyritys, toimitus asiakkaan määrittämän tärkeys- tai muun järjestyksen mukaan.

Kotikeruu ilman mitään näistä ominaisuuksista ei ole erityispalvelu.

(¹) EYVL C 39, 6.2.1998, s. 2.

Sitä, että toimija siirtää ja/tai vastaanottaa postin sähköisesti sen lajittelua, painamista ja/tai valmistelua varten, ei pidetä lisäpalveluominaisuutena tässä kohdassa tarkoitettussa merkityksessä.

Pikaposti on erityispalvelu, jolle nopeamman ja luotettavamman keruun, kuljetuksen ja toimituksen lisäksi on ominaista joidenkin tai kaikkien seuraavien lisäpalveluominaisuuksien tarjoaminen: keruu lähettäjän osoitteesta, toimitus vastaanottajalle henkilökohtaisesti tai hänen valtuutetulle edustajalleen, taattu toimitus tiettyyn päivämäärään mennessä, mahdollisuus muuttaa määränpäättä tai vastaanottajaa kuljetuksen aikana, vahvistus lähettäjälle toimituksen tapahtumisesta, seuranta ja jäljittäminen, asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen ja laaja valikoima vaatimusten mukaisia palveluita.”

2. Korvataan 7 artikla seuraavasti:

”7 artikla

1. Siinä määrin kuin yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi on tarpeen, jäsenvaltiot voivat jatkaa tiettyjen peruspostipalvelujen varaamista yleispalvelun tarjoajalle/tarjoajille. Nämä palvelut on rajattu tavallisten kotimaan kirjelähetysten ja tulevan ulkomaanpostin keräilyyn, lajitteluun, kuljetukseen ja jakeluun sekä seuraavien paino- että hintarajojen puitteissa. Painoraja on 50 grammaa. Tätä painorajaa ei sovelleta, jos hinta on vähintään kaksi ja puoli kertaa alimman painoluokkaan kuuluvan, nopeimman luokan kirjelähettyksen normaali hinta.

Sokeille ja heikkonäköisille tarkoitetuissa maksuttomissa postipalveluissa voidaan poiketa paino- ja hintarajoista.

Siinä määrin kuin yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi on tarpeen, suoramainontaposti voi edelleen 1 alakohdassa mainittujen paino- ja hintarajojen puitteissa kuulua varattuihin palveluihin.

2. Lähtevät ulkomaan kirjelähettykset, asiakirjojen vaihto ja erityispalvelut (pikaposti mukaan lukien) eivät voi kuulua varattuihin palveluihin.

Erityispalveluksi ei ole riittävää, että posti lähetetään sähköisesti ainoastaan etäpainamista varten, jotta vältettäisiin saapuvan ulkomaanpostin monopoli.

3. Seuraavana askeleena kohti postipalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamista Euroopan parlamentti ja neuvosto

päättävät viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2005 postimarkkinoiden 1 päivästä tammikuuta 2007 alkaen tapahtuvasta avaamisen jatkamisesta. Tällaisten päätösten on perustuttava komission ennen 31 päivää joulukuuta 2004 tekemään ehdotukseen, jota edeltää alaa koskeva selvitys, jossa keskitytään yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseen asianmukaisella tavalla kilpailulle avoinna olevassa markkinaympäristössä. Jäsenvaltioiden on komission pyynnöstä annettava kaikki tarvittavat tiedot kyseisen selvityksen laatimiseksi.”

3. Lisätään 9 artiklaan 6 kohta seuraavasti:

”6. Jos yleispalvelun tarjoajat soveltavat erityisiä hintoja, esimerkiksi yrityksille, massapostittajille tai eri asiakkaiden postin kokoajille tarjoamiinsa palveluihin, niiden on noudatettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita sekä hintojen että niihin liittyvien edellytysten osalta. Hinnoissa on otettava huomioon kustannukset, joilta on vältytty verrattuna peruspalveluun, joka kattaa kaikki ominaisuudet, joita tarjotaan yksittäisten postilähetysten keräilyyn, lajitteluun, kuljetukseen ja toimitukseen, ja niitä on yhdessä niihin liittyvien ehtojen kanssa sovellettava tasavertaisesti kolmansiin ja yleispalvelun tarjoajien vastaaviin palveluihin.

Kaikkien tällaisten hintojen on oltava tarjolla myös yksityisasiakkaille, jotka lähettävät postia samoilla ehdoilla.”

4. Lisätään 12 artiklaan luetelmakohta seuraavasti:

— varattuihin palveluihin kuulumattomien yleispalvelujen tukeminen varatuista palveluista saaduilla tuloilla on kiellettyä paitsi siinä määrin kuin osoitetaan sen olevan ehdottoman tarpeellista erityisten yleispalveluvoittojen täyttämiseksi kilpailulle avoinna olevalla alueella; kansallisten sääntelyviranomaisten on annettava tätä koskevat säännöt ja ilmoitettava tällaisista toimenpiteistä komissiolle.”

5. Lisätään 19 artiklan ensimmäiseen kohtaan virke seuraavasti:

”Tätä periaatetta sovelletaan myös muiden postipalveluiden kuin yleispalvelun käyttöihin.”

6. Korvataan 27 artiklassa ilmaisu ”31 päivään joulukuuta 2004” ilmaisulla ”31 päivään joulukuuta 2006”.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahdentoista kuukauden kuluessa tämän direktiivin julkaisemisesta ja joka tapauksessa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2002. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.
